

לקצר את השירות הצבאי – עכשיו!

אמנם השלום העולמי נראה כעת רחוק למדי, אבל אין זה אומר שיש להמשיך את השירות הצבאי באותו פורמט שבו הוא מתקיים כמעט מאז קום המדינה

נתנאל אלישיב | 22/8/2011 14:51

תגיות: קיצור שירות בצה"ל

המחאה החברתית מטלטלת את כל מערכות המדינה. זו שעת תמורה, ועליה לכלול בחינה מחדשת של אורך השירות הצבאי.

בעיניי, השירות בצה"ל הוא לא רק חובה אזרחית מן המעלה הראשונה, אלא גם מצווה של ממש. אני שמח שזכיתי לקיים מצווה זו בשירות סדיר מלא, בשירות מילואים ממושך (לרבות שלושה צווי 8), והשקפה זו אף הביאה אותי לחתום השבוע על טופס שיאפשר לי להמשיך בשירות המילואים כמתנדב.

אולם דווקא מהמקום הזה של אהבה עצומה לצה"ל, אני משוכנע שהגיע הזמן לקצר את שירות החובה בישראל. אמנם השלום העולמי שחזו נביאינו נראה כעת רחוק למדי, ואם לצטט את ראש הממשלה נתניהו במשפט מוצלח במיוחד: "אם הערבים יניחו את נשקם – לא תהיה מלחמה, אם ישראל תניח את נשקה – לא תהיה ישראל"; אבל אין זה אומר שיש להמשיך את השירות הצבאי באותו פורמט שבו הוא מתקיים כמעט מאז קום המדינה.

הרי אוכלוסיית המדינה גדלה, האיומים במלחמה כוללת פחתו, הטכנולוגיה השתכללה וממלאת תפקידים שבעבר מילאו חיילים, ורק אורך השירות נותר על כנו.

ותיק - עתיק - עציץ

שלוש שנים זה הרבה מאוד זמן שאינו מנוצל באופן אופטימלי. נשים את הקצינים ואת המשרתים ביחידות מיוחדות בצד, להם מסלול מיוחד משלהם ומשלב מסוים הם גם זוכים לתגמול כלכלי הולם, אבל יש גבול כמה חייל רגיל יכול לטחון תעסוקות ואימונים מבלי שהוא ייצא מדעתו.

כתוצאה מכך, החיילים הוותיקים נותנים הרבה פחות תפוקה בשנתם השלישית מאשר בשנתם השנייה, ולעתים הם אף גורמים לנזקים. קיימת אפילו טרמינולוגיה מיוחדת לתיאור שלבי ההידרדרות של החייל הקרבי בשנתו השלישית: בהתחלה הוא סתם "ותיק", אחר כך "עתיק", ולבסוף הוא מגיע לפסגת השאיפות המדולדלות של מי שלא שחררו אותו בזמן מוגדר כ"עציץ".

כן יש לזכור שעניכוב שחרור החיילים עולה לנו פעמיים: פעם אחת בכאלפיים שקלים שהצבא מוציא על חייל בחודש, ופעם נוספת בכך שמסלול הלימודים והתעסוקה של הדור הצעיר נדחה. כשמצרפים לכך גם את אי השוויון בחלוקת הנטל בחברה בה רבים משוחררים לגמרי משירות צבאי בעוד אחרים משרתים שירות מלא, המסקנה היא ברורה: יש לקצר את אורך השירות באופן הדרגתי עד להעמדתו על פרק זמן של שנתיים.

צריך להגדיל את מעגל המתגייסים

כבר לפני שש שנים מונתה ועדה בראשות פרופ' אבי בן בסט כדי לבחון סוגייה זו, ואת הדברים שהצגתי כאן קבעה אותה ועדה כבר אז. הדוח החשוב של הוועדה נקבר כי מיד לאחר שהוגש פרצה מלחמת לבנון השנייה. האווירה הקשה ששררה בעקבות התוצאות הלא מספקות של המלחמה מנעה את האפשרות לדון בקיצור השירות, אולם דווקא במלחמה זו ראינו שהבעיה כלל לא הייתה בכמות החיילים, אלא באופן הפעלתם. כל מי שהיה שם יודע שרבות חיילים הסתובבו בחוסר מעש בסמיכות לגדר, ורק אלפים בודדים נלחמו באמת.

ברור שיהיו גורמים במערכת הביטחון שיתנגדו באופן אוטומטי לקיצור השירות, אולם עלינו להחליט האם אנחנו מדינה שיש לה צבא, או צבא שיש לו מדינה. יש לעזור לצבא להשתחרר מן הקיבועונו שלו, כי טבעו של גוף גדול כל כך שאינו יודע לשים גבולות לעצמו, לא במה שנוגע לתקציב

ולא במה שנוגע לכוח אדם.

בד בבד עם קיצור השירות יש לפעול בנחרצות להרחבת מעגל המתגייסים. העובדה שכמחצית מפוטנציאל הגיוס אינו ממוצה היא מקוממת ואסור להשלים עמה. כשם שבכל מדינה בה העזו להפחית את נטל המסים לא זו בלבד שההכנסות ממסים לא ירדו אלא שהן עלו, כי ההפחתה היוותה תמריץ לא להעלים מס, כך קיצור השירות עשוי לעודד מעגלים נוספים להשתלב בצה"ל, וכך גם הפער בין המשרתים שירות מלא למשרתים במסלולים מקוצרים שונים יקטן.

הכותב הוא מחנך במכינה הקדם-צבאית 'בני דוד' בעלי ומנהל את הוצאת הספרים מכון בניין התורה

רוצה לקבל את כל המבזקים של **arg מעריב** לסלולרי שלך? לחץ כאן